

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра фізичної культури та спортивної майстерності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
“ 14 ” _____ 20 14 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
**Футбол, міні - футбол та методика їх
викладання**

напрямок підготовки: 6.010201- Фізичне виховання

галузь знань: 0102 – Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини

(освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр")

Гуманітарний інститут

2014– 2015рік

*Гарячки
відмові дозволу
навчальному
інституту
ОБ*

Робоча програма «Футбол, міні - футбол та методика їх викладання» для студентів за напрямом підготовки: 6.010201- Фізичне виховання, галузі знань: 0102 – Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини, 2014 року - 30 с.

Розробники: Косік Микола Сергійович, доцент кафедри фізичної культури та спортивної майстерності.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізичної культури та спортивної майстерності

Протокол від “ 03 ” вересня 2014 року № 2

Завідувач кафедри: фізичної культури та спортивної майстерності

 (Диба Т.Г.)

Схвалено Вченою радою Гуманітарного інституту спеціальністю

6.010201 Фізичне виховання

Протокол від “ 23 ” вересня 2014 року № 1

Вчений секретар (Т.Л.Видайчук)

© М.С.Косік, 2014 рік
© КУБГ, 2014 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	5
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	8
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	9
III. Програма.....	11
IV. Навчально – методична карта дисципліни.....	13
V. Плани практичних занять.....	14
VI. Карта самосійної роботи бакалавра.....	21
VII. Система поточного і підсумкового контролю.....	25
VIII. Методи навчання.....	27
IX. Методичне забезпечення курсу.....	28
X. Об’ємні вимоги до курсу	28
XI. Рекомендована література	
Основна	30
Додаткова.....	31

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма «**Футбол, міні - футбол та методика їх викладання**» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою теорії і методики фізичної культури та спортивної майстерності на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для спеціальностей денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «**Футбол, міні-футбол та методика їх викладання**».

Мета курсу – на основі вивчення дисципліни сформувати теоретичні знання, практичні уміння та навички організації, викладання спортивних ігор(футболу, міні-футболу), які обов'язкові в програмі з фізичної культури в освітянських закладах.

Завдання курсу:

- Вивчити зі студентами основи техніки спортивних ігор та методики їх викладання на основні теоретичних знань.
- Опанувати методику проведення практичних занять з навчання техніці та тактики спортивних ігор та методиці їх викладання .
- Навчити принципам розвитку фізичних якостей стосовно спортивних ігор : швидкості, витривалості, швидкісно-силових якостей.
- Ознайомити з організацією та проведенням змагань з футболу, міні-футболу в різних навчальних закладах.

Курс (**Футбол, міні-футбол та методика їх викладання**) вивчається на 3 курсі у кількості 108 годин.

Змістом теоретичних занять є:

«Футбол, міні-футбол методика викладання, загальні положення техніки і

тактики гри, правила гри.»;

На практичних заняттях вивчається техніка гри і методика викладання основним ігровим діям, навичкам суддівства.

Індивідуальна та самостійна робота студентів спрямована на поглиблення теоретичних знань та практичних вмінь з методики навчання технічними прийомами, тактичними діями та вдосконалення навичок в організації гри.

Методика вивчення курсу **«Футбол, міні-футбол та методика їх викладання»** базується на раціональному співставленні лекційних та практичних занять. Після проходження повного курсу з даних дисциплін передбачено проведення іспиту.

Під час практичних занять та самостійної роботи студенти набувають знання, уміння та навички:

- знати значення та місце спортивних ігор у загально - освітній школі;
- знати загальну характеристику спортивних ігор;
- знати класифікацію техніки футболу, міні-футболу;
- знати класифікацію тактики футболу, міні-футболу;
- знати методику навчання техніці гри у футбол, міні-футбол;
- знати методику навчання тактиці гри у футбол, міні-футбол;
- знати заходи попередження травматизму на заняттях зі спортивних ігор;
- знати форми та методи контролю та самоконтролю на заняттях зі спортивних ігор;
- знати особливості проведення занять з футболу, міні-футболу з дітьми та підлітками;
- знати функціональні обов'язки викладача з фізичного виховання;
- знати вимоги до місць занять, обладнання та інвентарю при проведенні занять зі спортивних ігор;
- знати методику побудови конспектів занять з футболу, міні-футболу;
- знати вимоги до інтенсивності та величини навантажень на уроці з футболу, міні-футболу;
- уміти планувати і проводити заходи щодо профілактики травматизму і надавати першу медичну допомогу;
- уміти здійснювати консультаційну діяльність по питанням

організації і проведення індивідуальних і колективних фізкультурно-спортивних занять з дітьми різного шкільного віку.

- володіти засобами і методами формування здорового стилю життя на основі потреби у фізичній активності, систематичного виконання фізичних вправ, використання гігієнічних і природних чинників з метою оздоровлення і фізичного вдосконалення тих кого навчають.;
- уміти застосовувати навички науково-методичної діяльності для вирішення конкретних задач що виникають в процесі проведення фізкультурно- спортивних занять;
- уміти застосовувати методи лікарсько-педагогічного контролю в конкретних ситуаціях професійної діяльності;
- уміти визначати причини помилок і знаходити методику їх усунення в процесі освоєння рухових дій і розвитку фізичних якостей.
- методично правильно будувати, проводити і аналізувати уроки зі спортивних ігор.
- здійснювати контроль і самоконтроль за самопочуттям, фізичним і психічним станом тих, що займаються;

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: «Футбол, міні - футбол та методика їх викладання»

Курс:	Напря́м, спеціально́сть, осві́тно- кваліфіка́ційний ріве́нь	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>3кредита</i></p> <p>Змістові модулі: <i>1 модуль</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>108годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>3 години</i></p>	<p>Галузь знань:</p> <p><i>0102 " Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини "</i></p> <p>Напря́м підготовки:</p> <p><i>6.010201 - «Фізична виховання»</i></p> <p>Осві́тно-кваліфіка́ційний ріве́нь <i>"бакалавр"</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: <i>3.</i></p> <p>Семестр: <i>5.</i></p> <p>Контактні заняття: <i>32 години, з них:</i></p> <p><i>Лекції (теоретична підготовка): 2години</i></p> <p><i>Семінарські заняття: 4 години;</i></p> <p><i>Практичні заняття: 22 години</i></p> <p><i>Індивідуальна робота: 4 години</i></p> <p><i>Модульний контроль: 4 години</i></p> <p>Самостійна робота: <i>36 годин</i></p> <p>Вид контролю: <i>іспит – 36 год.</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Футбол, міні-футбол та методика їх викладання

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Контактних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль I.									
Історія розвитку та становлення футболу, міні-футболу. Методика навчання техніці гри у футбол, міні-футбол. Методика навчання ігровим діям у футболі, міні-футболі.									
1.	Лекція № 1. Історія розвитку футболу, міні-футболу Місце та значення спортивних ігор та зокрема футболу в системі фізичного виховання. Методика навчання техніці гри у футбол, міні- футбол Методика навчання ігровим діям у футболі, міні футболі.			2				4	
2.	Семінарське заняття №1 Методика навчання техніці гри у футбол та міні- футбол. Методика навчання ігровим діям у футболі та міні- футболі .					2	2	6	
3.	Практичне заняття №1-4 Ознайомлення з технікою володіння м'ячем польового гравця та методика навчання її прийомів - пересування(ходьба, біг, стрибки, зупинки, повороти); - володіння м'ячем (удари, зупинки, ведення, фінти, відбирання, вкидання).				8			6	

7.	Практичне заняття №5 Ознайомлення з технікою гри воротаря та методика навчання її прийомів : - пересування (ходьба, біг, стрибки, зупинки, повороти); - володіння м'ячем (ловіння, відбивання, кидки).				2			6	
	Практичне заняття №6-7 Ознайомлення з тактикою та методика навчання гри футболістів у фазі володіння м'ячем – індивідуальні, групові та командні дії. Ознайомлення з тактикою та методика навчання гри футболістів у фазі відбору м'яча – індивідуальні, групові та командні дії.				4			6	2
	Разом	50		2	14	2	2	28	2
Змістовий модуль II.									
Методика навчання ігровим діям у футболі, міні-футболі. Методика проведення уроку з футболу, міні-футболу.									
	Семінарське заняття №2 Методика проведення уроку з футболу, міні-футболу.					2		4	
8.	Практичне заняття №8-9 Учбова практика (проведення окремих частин уроку з футболу та міні футболу). Організація та проведення різних видів змагань з футболу та міні футболу.				4		2	4	2
9.	Практичне заняття №10-11 Практика суддівства змагань з футболу та міні футболу.				4				
		22/ 36			8	2	2	8	2
	Разом	108		2	22	4	4	36	4/36

III. ПРОГРАМА

Змістовий модуль I.

Історія розвитку та становлення футболу. Методика навчання техніці гри у футбол.

Методика навчання ігровим діям у футболі.

Лекція № 1.

Історія розвитку футболу, міні футболу Місце та значення спортивних ігор та зокрема футболу в системі фізичного виховання. Методика навчання техніці гри у футбол, міні футбол Методика навчання ігровим діям у футболі, міні футболі.

Основні поняття теми: історичний нарис розвитку спортивних ігор, сучасні уяви про футбол та міні футбол; основні характерні риси ігор. Класифікація техніки та тактики гри.

Семінарське заняття №1

Методика навчання техніці гри у футбол. Методика навчання ігровим діям у футболі .

Основні поняття теми: Діяльність футболістів: рухова та ігрова. Класифікація техніки гри; функції гравців.

Практичне заняття №1-4.

Ознайомлення з технікою володіння м'ячем польового гравця та методика навчання її прийомів :

- пересування (ходьба, біг, стрибки, зупинки, повороти);
- володіння м'ячем (удари, зупинки, ведення, фінти, відбирання, вкидання)

Засоби: загально-розвиваючі вправи, ходьба, біг, стрибки, переміщення, вправи з м'ячами.

Методи навчання: словесний, наочності, метод фізичних вправ.

Практичне заняття №5

Ознайомлення з технікою гри воротаря та методика навчання її прийомів :

- пересування (ходьба, біг, стрибки, зупинки, повороти);
- володіння м'ячем (ловіння, відбивання, кидки)

Засоби: загально-розвиваючі вправи, ходьба, біг, стрибки, переміщення, вправи з м'ячами.

Методи навчання: словесний, наочності, метод фізичних вправ.

Практичне заняття №6-7

Ознайомлення з тактикою та методика навчання

гри футболістів у фазі володіння м'ячем – індивідуальні, групові та командні

дії.

Ознайомлення з тактикою та методика навчання гри футболістів у фазі відбору м'яча – індивідуальні, групові та командні дії.

Засоби: загально-розвиваючі вправи, ходьба, біг, стрибки, переміщення, вправи з м'ячами.

Методи навчання: словесний, наочності, метод фізичних вправ, змагальний.

Змістовий модуль II.

Методика навчання ігровим діям у футболі, міні-футболі. Методика проведення уроку з футболу, міні-футболу.

Семінарське заняття №2

Методика проведення уроку з футболу, міні-футболу. Організація та проведення різних видів змагань з футболу та міні футболу. Суддівства змагань з футболу та міні футболу.

Основні поняття теми: методики навчання та методи навчання. Форми проведення змагань.

Практичне заняття №8-9

Учбова практика (проведення окремих частин уроку з футболу та міні футболу).

Організація та проведення різних видів змагань з футболу та міні футболу.

Засоби: загально-розвиваючі вправи, ходьба, біг, стрибки, переміщення, вправи з м'ячами.

Методи навчання: словесний, наочності, метод фізичних вправ, змагальний.

Практичне заняття №10-11

Практика суддівства змагань з футболу та міні футболу.

Засоби: загально-розвиваючі вправи, ходьба, біг, стрибки, переміщення, вправи з м'ячами.

Методи навчання: словесний, наочності, метод фізичних вправ, змагальний.

IV. Навчально-методична карта дисципліни футбол, міні-футбол та методика їх викладання

Разом: 108 год., лекції – 2 год., практичні заняття – 22 год., семінарські заняття – 4 год., індивідуальна робота – 4 год., самостійна робота 36 год., модульний контроль – 4 год., екзамен

Тиждень	I	II	III-VI	VII	VIII	IX-X	XII	XIII-XIV	XV	XVI- XVII	
Модулі	Змістовий модуль I 128						Змістовий модуль II 101				
Назва модуля	Історія розвитку та становлення футболу. Методика навчання техніці гри у футбол, міні-футбол. Методика навчання ігровим діям у футболі, міні футболі..						Методика навчання ігровим діям у футболі, міні-футболі. Методика проведення уроку з футболу, міні-футболу.				
Кількість балів за модуль											
Лекції	1 б.										
Робота на семінарі						1+10 б.		1+10 б.			
Теми лекцій	Історія розвитку футболу, міні футболу Місце та значення спортивних ігор та зокрема футболу в системі фізичного виховання. Методика навчання техніці гри у футбол, міні-футбол										
Практичні заняття		1+10 б.	2+20 б.		1+10 б.	2+20 б.	1+10 б.	2+20 б.		2+20 б..	
Теми семінарських занять		Семінарське заняття №1 Методика навчання техніці гри у футбол. Методика навчання ігровим діям у футболі.	Практичне заняття №1-4. Ознайомлення з технікою володіння м'ячем польового гравця та методика навчання її прийомів.	Модульний контроль	Практичне заняття №5 Ознайомлення з технікою гри воротаря та методика навчання її прийомів	Практичне заняття №6-7 Ознайомлення з тактикою та методика навчання гри футболістів у фазі володіння м'ячем – індивідуальні, групові та командні дії.	Семінарське заняття №2 Методика проведення уроку з футболу, міні- футболу. Організація та проведення різних видів змагань з футболу та міні футболу. Суддівства змагань з футболу та міні футболу.	Практичне заняття №8-9 Учбова практика (проведення окремих частин уроку з футболу та міні футболу). Організація та проведення різних видів змагань з футболу та міні футболу.		Практичне заняття №10-11 Практика суддівства змагань з футболу та міні футболу.	
Самостійна робота		5б.	5+5 б.		5б.	5б.	5 б.	5 б.		5б.	
Види поточного контролю				25 б.				25 б.			
Підсумковий контроль										ЕКЗАМЕН	

V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I.

Історія розвитку та становлення футболу. Методика навчання техніці гри у футбол, міні-футбол. Методика навчання ігровим діям у футболі, міні футболі.

Семінарське заняття №1

Методика навчання техніці гри у футбол. Методика навчання ігровим діям у футболі.

План заняття:

1. Класифікація техніки гри у футбол, міні-футбол.
2. Класифікація тактики гри у футбол, міні-футбол.
3. Методика навчання технічним прийомам гри.
4. Методика навчання тактичним діям (індивідуальним, груповим, колективним) у нападі, у захисті.

Рекомендована література:

1. Вихров К.Л. Футбол в школі. Київ: Радянська школа, 1990.-188с.
2. Гриндлер К., Пальке Х., Хеммс Х. Техническая и тактическая подготовка футболистов.-М.: Фізкультура и спорт, 1976.-256с.
3. Зонин Г.С. Исследование физической, технической подготовки и их совершенствование у футболистов. Автореф. Дис... канд. пед. наук.- Л., 1975.-21с.
4. Келлер В. С., Соломонко В. В. Індивідуальне тренування футболіста.- К.: -Здоров'я, 1975.-78с.
5. Костюкевич В. М. та інш. Футбол. Методичні рекомендації для студентів факультету фізичної культури.- Вінниця: ВДПІ, 1992.-30с.
6. Романенко В.С., Джус О.Н., Догадин М.Е. Тренінг футболистов.-К.: Здоров'я, 1987.-261с.
7. Соломонко В.В., Лисенчук Г,А., Соломонко О,В, Футбол. (Підручник для студентів вищих учбових закладів фізичного виховання і спорту).-К.: Олімпійська література, 1997.- 288с.
8. Кулаков Ю. Є. Спортивні ігри (організація та методика викладання на факультеті фізичної культури) : Навчальний посібник . – Миколаїв, 1997.- 194 с.
9. Арєф'єв В. Г. , Єдинак Г. А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту). Кам'янець-Подільський «РУТА». 2007.
10. Моделирование тренировки в футболе. Зеленцов А.М., Лобановский В.В. – К.: Здоровья, 1985. – 136 с.
11. Тактика и стратегия в футболе. Зеленцов А.М., Лобановский В.В., Ткачук В.Г., Кондратьев А.И. К. : Здоровья, 1989. – 192 с.
12. Андреев С.Н. Футбол в школе. – М., 1986.
13. Варюшин В.В. Тренировка юных футболистов (ФОН). - М., 1997.

14. Боген М.М. Обучение двигательным действиям. – М., 1980.
15. Футбол : Правила соревнований. – М., 1997.
16. Футбол : Учебник для институтов физической культуры. – М., 1999.
17. Юный футболист : Учебное пособие для тренеров. Под общ.ред. А.П. Лаптева и А.А. Сучилина. – М., 1983.

Практичне заняття №1-4

Ознайомлення та навчання техніки володіння м'ячем польового гравця та методика навчання її прийомів :

- пересування(ходьба, біг, стрибки, зупинки, повороти);***
- володіння м'ячем (удари, зупинки, ведення, фінти, відбирання, вкидання).***

План заняття:

1. Ходьба, біг, стрибки, зупинки, повороти; загальнорозвиваючі вправи.
2. Удари ногами, головою;
3. Зупинка м'яча ногами, грудьми, головою;
4. Ведення м'яча;
5. Відбирання м'яча;
6. Вкидання м'яча;
7. Учбові ігри.

Рекомендована література:

1. Вихров К.Л. Футбол в школі. Київ: Радянська школа, 1990.-188с.
2. Гриндлер К., Пальке Х., Хеммс Х. Техническая и тактическая подготовка футболистов.-М.: Фізкультура и спорт, 1976.-256с.
3. Зонин Г.С. Исследование физической, технической подготовки и их совершенствование у футболистов. Автореф. Дис... канд. пед. наук.- Л., 1975.-21с.
4. Келлер В. С., Соломонко В. В. Індивідуальне тренування футболіста.- К.: -Здоров'я, 1975.-78с.
5. Костюкевич В. М. та інші. Футбол. Методичні рекомендації для студентів факультету фізичної культури.- Вінниця: ВДП, 1992.-30с.
6. Романенко В.С., Джус О.Н., Догадин М.Е. Тренировка футболистов.-К.: Здоров'я, 1987.-261с.
7. Соломонко В.В., Лисенчук Г,А., Соломонко О,В, Футбол. (Підручник для студентів вищих учбових закладів фізичного виховання і спорту).-К.: Олімпійська література, 1997.- 288с.
8. Кулаков Ю. Є. Спортивні ігри (організація та методика викладання на факультеті фізичної культури) : Навчальний посібник . – Миколаїв, 1997.- 194 с.
9. Арєф'єв В. Г. , Єдинак Г. А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту). Кам'янець-Подільський «РУТА». 2007.

10. Моделирование тренировки в футболе. Зеленцов А.М., Лобановский В.В. – К.: Здоровья, 1985. – 136 с.
11. Тактика и стратегия в футболе. Зеленцов А.М., Лобановский В.В., Ткачук В.Г., Кондратьев А.И. К.: Здоровья, 1989. – 192 с.
12. Андреев С.Н. Футбол в школе. – М., 1986.
13. Варюшин В.В. Тренировка юных футболистов (ФОН). - М., 1997.
14. Боген М.М. Обучение двигательным действиям. – М., 1980.
15. Футбол: Правила соревнований. – М., 1997.
16. Футбол: Учебник для институтов физической культуры. – М., 1999.
17. Юный футболист: Учебное пособие для тренеров. Под общ. ред. А.П. Лаптева и А.А. Сучилина. – М., 1983.

Практичне заняття №5

Ознайомлення з технікою гри воротаря та методика навчання її прийомів:

- пересування (ходьба, біг, стрибки, зупинки, повороти);
- володіння м'ячем (ловля, відбивання, кидки).***

План заняття:

1. Ходьба, біг, стрибки, зупинки, повороти; загальнорозвиваючі вправи.
2. Ловля м'яча;
3. Відбивання м'яча;
4. Введення м'яча у гру;
5. Учбові ігри.

Рекомендована література:

1. Вихров К.Л. Футбол в школі. Київ: Радянська школа, 1990.-188с.
2. Гриндлер К., Пальке Х., Хеммс Х. Техническая и тактическая подготовка футболистов.-М.: Фізкультура и спорт, 1976.-256с.
3. Зонин Г.С. Исследование физической, технической подготовки и их совершенствование у футболистов. Автореф. Дис... канд. пед. наук.- Л., 1975.-21с.
4. Келлер В. С., Соломонко В. В. Індивідуальне тренування футболіста.- К.: -Здоров'я, 1975.-78с.
5. Костюкевич В. М. та інші. Футбол. Методичні рекомендації для студентів факультету фізичної культури.- Вінниця: ВДП, 1992.-30с.
6. Романенко В.С., Джус О.Н., Догадин М.Е. Тренировка футболистов.-К.: Здоров'я, 1987.-261с.
7. Соломонко В.В., Лисенчук Г,А., Соломонко О,В, Футбол. (Підручник для студентів вищих учбових закладів фізичного виховання і спорту).-К.: Олімпійська література, 1997.- 288с.
8. Кулаков Ю. Є. Спортивні ігри (організація та методика викладання на факультеті фізичної культури) : Навчальний посібник . – Миколаїв, 1997.-

194 с.

9. Арєф'єв В. Г. , Єдинак Г. А. Фізична культура в школі (молодомуспеціалісту). Кам'янець-Подільський «РУТА». 2007.

10. Моделирование тренировки в футболе. Зеленцов А.М., Лобановский В.В. – К.: Здоровья, 1985. – 136 с.

11. Тактика и стратегия в футболе. Зеленцов А.М., Лобановский В.В., Ткачук В.Г., Кондратьев А.И. К. : Здоровья, 1989. – 192 с.

12. Андреев С.Н. Футбол в школе. – М., 1986.

13. Варюшин В.В. Тренировка юных футболистов (ФОН). - М., 1997.

14. Боген М.М. Обучение двигательным действиям. – М., 1980.

15. Футбол : Правила соревнований. – М., 1997.

16. Футбол : Учебник для институтов физической культуры. – М., 1999.

17. Юный футболист : Учебное пособие для тренеров. Под общ.ред. А.П. Лаптева и А.А. Сучилина. – М., 1983.

Практичне заняття №6-7

Ознайомлення з тактикою та методика навчання гри футболістів у фазі відбору м'яча – індивідуальні, групові та командні дії.

План заняття:

1. Ходьба, біг, стрибки, зупинки, повороти; загальнорозвиваючі вправи.
2. Тактика нападу: індивідуальні дії (з м'ячем, без м'яча), групові дії (комбінації при стандартних положеннях, при вкиданні м'яча, при кутових ударах, при штрафних ударах) командні дії (системи гри).
3. Тактика захисту

Рекомендована література:

1. Вихров К.Л. Футбол в школі. Київ: Радянська школа, 1990.-188с.
2. Гриндлер К., Пальке Х., Хеммс Х. Техническая и тактическая подготовка футболистов.-М.: Фізкультура и спорт, 1976.-256с.
3. Зонин Г.С. Исследование физической, технической подготовки и их совершенствование у футболистов. Автореф. Дис... канд. пед. наук.- Л., 1975.-21с.
4. Келлер В. С., Соломонко В. В. Індивідуальне тренування футболіста.- К.: -Здоров'я, 1975.-78с.
5. Костюкевич В. М. та інш. Футбол. Методичні рекомендації для студентів факультету фізичної культури.- Вінниця: ВДП, 1992.-30с.
6. Романенко В.С., Джус О.Н., Догадин М.Е. Тренировка футболистов.-К.: Здоров'я, 1987.-261с.
7. Соломонко В.В., Лисенчук Г,А., Соломонко О,В, Футбол. (Підручник для студентів вищих учбових закладів фізичного виховання і спорту).-К.: Олімпійська література, 1997.- 288с.
8. Кулаков Ю. Є. Спортивні ігри (організація та методика викладання на

факультеті фізичної культури) : Навчальний посібник . – Миколаїв,1997.-194 с.

9.Ареф'єв В. Г. , Єдинак Г. А. Фізична культура в школі (молодомуспеціалісту). Кам'янець-Подільський «РУТА». 2007.

10.Моделирование тренировки в футболе. Зеленцов А.М., Лобановский В.В. – К.: Здоровья, 1985. – 136 с.

11. Тактика и стратегия в футболе. Зеленцов А.М.,Лобановский В.В., Ткачук В.Г., Кондратьев А.И. К. : Здоровья, 1989. – 192 с.

12. Андреев С.Н. Футбол в школе. – М., 1986.

13. Варюшин В.В. Тренировка юных футболистов (ФОН). - М., 1997.

14. Боген М.М. Обучение двигательным действиям. – М., 1980.

15.Футбол : Правила соревнований. – М.,1997.

16.Футбол : Учебник для институтов физической культуры. – М., 1999.

17. Юный футболист : Учебное пособие для тренеров. Под общ.ред. А.П. Лаптева и А.А. Сучилина. – М., 1983.

Змістовий модуль II.

Методика навчання ігровим діям у футболі, міні-футболі. Методика проведення уроку з футболу, міні-футболу.

Семінарське заняття №2

Методика проведення уроку з футболу, міні-футболу. Організація та проведення різних видів змагань з футболу та міні- футболу. Суддівства змагань з футболу та міні-футболу.

План заняття:

1. Педагогічні вимоги до уроку;
2. Типологія і структура уроку;
3. Управління діяльністю учнів;
4. Системи розіграшу змагань;
5. Положення змагань;
6. Суддівство змагань;

Рекомендована література:

- 1.Вихров К.Л. Футбол в школі. Київ: Радянська школа,1990.-188с.
2. Гриндлер К., Пальке Х., Хеммс Х. Техническая и тактическая подготовка футболистов.-М.: Фізкультура и спорт,1976.-256с.
3. Зонин Г.С. Исследование физической, технической подготовки и их совершенствование у футболистов. Автореф. Дис... канд. пед. наук.- Л., 1975.-21с.
- 4.Келлер В. С., Соломонко В. В. Індивідуальне тренування футболіста.- К.: -Здоров'я, 1975.-78с.
5. Костюкевич В. М. та інш. Футбол. Методичні рекомендації для студентів факультету фізичної культури.- Вінниця: ВДП, 1992.-30с.

6. Романенко В.С., Джус О.Н., Догадин М.Е. Тренінг фахівців з футболу.-К.: Здоров'я, 1987.-261с.
7. Соломонко В.В., Лисенчук Г.А., Соломонко О.В, Футбол. (Підручник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту).-К.: Олімпійська література,1997.- 288с.
8. Кулаков Ю. Є. Спортивні ігри (організація та методика викладання на факультеті фізичної культури) : Навчальний посібник . – Миколаїв,1997.- 194 с.
- 9.Ареф'єв В. Г. , Єдинак Г. А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту). Кам'янець-Подільський «РУТА». 2007.
- 10.Моделирование тренировки в футболе. Зеленцов А.М., Лобановский В.В. – К.: Здоровья, 1985. – 136 с.
11. Тактика и стратегия в футболе. Зеленцов А.М.,Лобановский В.В., Ткачук В.Г., Кондратьев А.И. К. : Здоровья, 1989. – 192 с.
12. Андреев С.Н. Футбол в школе. – М., 1986.
13. Варюшин В.В. Тренировка юных футболистов (ФОН). - М., 1997.
14. Боген М.М. Обучение двигательным действиям. – М., 1980.
- 15.Футбол : Правила соревнований. – М.,1997.
- 16.Футбол : Учебник для институтов физической культуры. – М., 1999.
17. Юный футболист : Учебное пособие для тренеров. Под общ.ред. А.П. Лаптева и А.А. Сучилина. – М., 1983.

Практичне заняття №8-9

Учбова практика (проведення окремих частин уроку з футболу та міні - футболу).

Організація та проведення різних видів змагань з футболу та міні - футболу.

План заняття:

1. Ходьба, біг, стрибки,зупинки, загальнорозвиваючі вправи.
2. Проведення окремих частин уроку з футболу, міні-футболу (написання плану-конспекту уроку).
3. Учбові ігри.

Рекомендована література:

- 1.Вихров К.Л. Футбол в школі. Київ: Радянська школа,1990.-188с.
2. Гриндлер К., Пальке Х., Хеммс Х. Техническая и тактическая подготовка футболистов.-М.: Фізкультура и спорт,1976.-256с.
3. Зонин Г.С. Исследование физической, технической подготовки и их совершенствование у футболистов. Автореф. Дис... канд. пед. наук.- Л., 1975.-21с.
- 4.Келлер В. С., Соломонко В. В. Індивідуальне тренування футболіста.- К.: -Здоров'я, 1975.-78с.
5. Костюкевич В. М. та інш. Футбол. Методичні рекомендації для студентів факультету фізичної культури.- Вінниця: ВДПІ, 1992.-30с.

6. Романенко В.С., Джус О.Н., Догадин М.Е. Тренінг фахіболоістов.-К.: Здороб'я, 1987.-261с.
7. Соломонко В.В., Лисенчук Г,А., Соломонко О,В, Футбол. (Підручник для студентів вищих учбових закладів фізичного виховання і спорту).-К.: Олімпійська література,1997.- 288с.
8. Кулаков Ю. Є. Спортивні ігри (організація та методика викладання на факультеті фізичної культури) : Навчальний посібник . – Миколаїв,1997.- 194 с.
- 9.Ареф'єв В. Г. , Єдинак Г. А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту). Кам'янець-Подільський «РУТА». 2007.
- 10.Моделирование тренінг фахіболоістов. Зеленцов А.М., Лобановский В.В. – К.: Здороб'я, 1985. – 136 с.
11. Тактика и стратегия в футболе. Зеленцов А.М.,Лобановский В.В., Ткачук В.Г., Кондратьев А.И. К. : Здороб'я, 1989. – 192 с.
12. Андреев С.Н. Футбол в школе. – М., 1986.
13. Варюшин В.В. Тренінг фахіболоістов (ФОН). - М., 1997.
14. Боген М.М. Обучение двигательным действиям. – М., 1980.
- 15.Футбол : Правила соревнований. – М.,1997.
- 16.Футбол : Учебник для институтов физической культуры. – М., 1999.
17. Юный футболист : Учебное пособие для тренеров. Под общ.ред. А.П. Лаптева и А.А. Сучилина. – М., 1983.

Практичне заняття №10-11

Практика суддіства змагань з футболу та міні-футболу.

План заняття :

1. Ходьба, біг, стрибки, зупинки, загальнорозвиваючі вправи.
2. Учбові ігри. Практика суддіства.

Рекомендована література:

- 1.Вихров К.Л. Футбол в школі. Київ: Радянська школа,1990.-188с.
2. Гриндлер К., Пальке Х., Хеммс Х. Техническая и тактическая подготовка футболистов.-М.: Фізкультура и спорт,1976.-256с.
3. Зонин Г.С. Исследование физической, технической подготовки и их совершенствование у футболистов. Автореф. Дис... канд. пед. наук.- Л., 1975.-21с.
- 4.Келлер В. С., Соломонко В. В. Індивідуальне тренування футболіста.- К.: - Здороб'я, 1975.-78с.
5. Костюкевич В. М. та інші. Футбол. Методичні рекомендації для студентів факультету фізичної культури.- Вінниця: ВДП, 1992.-30с.
6. Романенко В.С., Джус О.Н., Догадин М.Е. Тренінг фахіболоістов.-К.: Здороб'я, 1987.-261с.
7. Соломонко В.В., Лисенчук Г,А., Соломонко О,В, Футбол. (Підручник для студентів вищих учбових закладів фізичного виховання і спорту).-К.: Олімпійська література,1997.- 288с.

8. Кулаков Ю. Є. Спортивні ігри (організація та методика викладання на факультеті фізичної культури) : Навчальний посібник . – Миколаїв,1997.- 194 с.
9. Арєф'єв В. Г. , Єдинак Г. А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту). Кам'янець-Подільський «РУТА». 2007.
10. Моделирование тренировки в футболе. Зеленцов А.М., Лобановский В.В. – К.: Здоровья, 1985. – 136 с.
11. Тактика и стратегия в футболе. Зеленцов А.М., Лобановский В.В., Ткачук В.Г., Кондратьев А.И. К. : Здоровья, 1989. – 192 с.
12. Андреев С.Н. Футбол в школе. – М., 1986.
13. Варюшин В.В. Тренировка юных футболистов (ФОН). - М., 1997.
14. Боген М.М. Обучение двигательным действиям. – М., 1980.
15. Футбол : Правила соревнований. – М., 1997.
16. Футбол : Учебник для институтов физической культуры. – М., 1999.
17. Юный футболист : Учебное пособие для тренеров. Под общ.ред. А.П. Лаптева и А.А. Сучилина. – М., 1983.

VI. САМОСТІЙНА РОБОТА

Для досягнення поставлених завдань щодо оволодіння курсом «Футбол, міні - футбол і методика їх викладання» цикл аудиторних занять має доповнюватися роботою студентів як в аудиторіях (лекційні та семінарські заняття) та спортивному залі (практичні заняття), так і в поза аудиторний час.

Студенти мають опрацювати самостійно:

- 1.) лекційний матеріал доповнити детальним поглибленням дисципліни;
- 2.) технічні прийоми гри у нападі та захисті;
- 3.) тактичні дії гри у нападі та захисті;
- 4.) методику навчання технічним прийомам та тактичним діям;
- 5.) підготувати план – конспект уроку ;
- 6.) підготуватися до ПМК.

Результати ефективної роботи визначаються якістю підготовки під час модульного контролю практичних тестів.

Карту самостійної роботи,

де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи бакалаврами, подано у вигляді табл. 6.1.

Футбол, міні - футбол і методика їх викладання

Таблиця 6.1

Змістовний модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (21 тижб.)
<i>Змістовий модуль I.</i>			
<i>Історія розвитку та становлення футболу. Методика навчання техніці гри у футбол, міні-футбол. Методика навчання ігровим діям у футболі, міні футболі.</i>			
Тема №1. Сучасний футбол на Україні. Характеристика гри. Класифікація техніки та тактики гри. (4години).		5	1
Тема №2 Методика навчання технічним прийомам гри у футбол та міні- футбол. Методика навчання ігровим діям у футболі та міні- футболі (6годин).	Індивідуальне заняття	5	2
Тема №3 Техніка гри польового гравця та методика навчання її прийомів: - пересування; - володіння м'ячем (6 годин).	Модульний контроль	5	3
Тема №4 Техніка та тактика гри воротаря та методика навчання її прийомів : - пересування; - володіння м'ячем (6 годин).		5	4
Тема №5 Тактика гри у нападі та методика їх навчання. Тактика гри у захисті та методика їх навчання (6 годин).		5	5
<i>Змістовий модуль II.</i>			
<i>Методика навчання ігровим діям у футболі, міні-футболі. Методика проведення уроку з футболу, міні-футболу.</i>			
Тема №6 Методика проведення уроку з футболу, міні-футболу (4 години).	Індивідуальне заняття Модульний контроль	5	6
Тема №7 Організація та проведення різних видів змагань з футболу, міні-футболу. Суддівство змагань з		5	7

футболу, міні-футболу (4 години).			
Разом 36 годин	Разом 35 балів		

Історія розвитку та становлення футболу. Методика навчання техніці гри у футбол, міні-футбол. Методика навчання ігровим діям у футболі, міні футболі.

Тема №1. *Сучасний футбол на Україні. Футбол, міні-футбол. Характеристика гри. Класифікація техніки та тактики гри.*

1. Завдання: вивчити за лекційним курсом питання:

- Сучасний футбол, його основні характеристики;
- Класифікація техніки та тактики гри;
- Основи теорії навчання навикам гри;
- Характеристика технічних прийомів нападу та захисту баскетболу.

Тема №2. *Методика навчання технічним прийомам гри у футбол та міні-футбол. Методика навчання ігровим діям у футболі та міні - футболі.*

1. Завдання: вивчити за лекційним курсом:

- Характеристику діяльності футболістів(рухова та ігрова);
- Функції гравців.

2. Завдання: вивчити за лекційним курсом методику навчання:

- Методи навчання технічним прийомам;
- Методи навчання тактичним діям.

Тема №3. *Техніка гри польового гравця та методика навчання її прийомів.*

1. Завдання: вивчити за лекційним курсом техніку гри польового гравця та методику навчання її прийомів :

- пересувань(ходьба,біг,стрибки,зупинки,повороти);
 - зупинки м'яча ногами,грудьми,головою;
 - ведення м'яча;
 - відбирання м'яча;
 - вкидання м'яча;
 - ударів по м'ячу(ногами,головою).

Тема №4. *Техніка та тактика гри воротаря та методика навчання її прийомів.*

1.Завдання: вивчити за лекційним курсом техніку гри воротаря та методику навчання її прийомів :

- ловля м'яча;
- відбивання м'яча;
- вибивання м'яча;
- викидання м'яча.

2.Завдання: вивчити за лекційним курсом тактичні дії воротаря та методику їх навчання :

- дії у обороні;
- дії у воротах;
- дії на виходах;
- дії у організації атаки;

Тема №5. *Тактика гри польового гравця у захисті та методика її навчання. Тактика гри польового гравця у нападі та методика її навчання.*

1.Завдання:Завдання: вивчити за лекційним курсом тактичні дії польового гравця у нападі та методику їх навчання:

- індивідуальна тактика;
- дії з м'ячем;
- дії без м'яча.
- групова тактика(комбінаційна);
- командна тактика.

2.Завдання: вивчити за лекційним курсом тактичні дії польового гравця у захисті та методику їх навчання:

- тактика гри крайніх захисників;
- тактика гри центральних захисників;
- індивідуальна тактика;
- групова тактика(комбінаційна);

Тема №6. *Методика проведення уроку з футболу, міні-футболу.*

1.Завдання:вивчити за лекційним курсом:

- підготувати план-конспект уроку з футболу;
- підготуватися до проведення окремих частин уроку з футболу;

Тема №7. *Організація та проведення різних видів змагань з футболу, міні-футболу. Суддівство змагань з футболу, міні-футболу.*

1.Завдання: вивчити за лекційним курсом:

- принципи побудови і проведення змагань;
- способи проведення змагань (системи розіграшу);
- правила змагань з футболу, міні - футболу.

2. Завдання: вивчити за лекційним курсом:

- підготуватися до суддівської практики.

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Навчальні досягнення бакалаврів з дисципліни «Футбол, міні - футбол та методика їх викладання» оцінюються замодульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4 - бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 7.1, табл. 7.2.

Таблиця 7.1

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	1	1
2.	Відвідування практичних (семінарських) занять	1	11+2	11+2
3.	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	7	35
4.	Робота на практичному (семінарському) занятті, в т.ч. проведення окремих частин уроку.	10	11+2	110+20
5.	Модульна контрольна робота	25	2	50
Максимальна кількість балів –229				

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного)

Розрахунок: $229:60 = 3,8$

Екзамен – 40 балів

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- **Методи письмового контролю:** реферат.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

А) Футбол, міні-футбол та методика їх викладання

Таблиця 7.2

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>
82-89	Добре	B	Дуже добре <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>
75-81		C	Добре <i>В загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок</i>
69-74	Задовільно	D	Задовільно <i>Непогано, але зі значною кількістю недоліків</i>
60-68		E	Достатньо <i>Виконання задовольняє мінімальним критеріям</i>
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно <i>З можливістю повторного складання</i>
1-34		F	Незадовільно <i>Зобов'язковим повторним курсом</i>

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальної роботи, модульного контролю.

Виконання модульного контролю здійснюється в режимі тестування.

Таблиця тестового контролю

Таблиця 7.3

№	Тести	Критерії оцінювання (Кількість виконань)	Підсумкова кількість балів.	Оцінка за 4-бальною шкалою
МК1	1.Набивання м'яча ногою(кількість разів за 30 сек.)	30-25	25-20б.	«відмінно»
		17-11	19-13б.	«добре»
		10-6	12-6 б.	«задовільно»
		5-0	5-1 б.	«незадовільно»
	2.Удари м'яча у ворота з 9м. (кількість влучень з 10 спроб, при умові правильного виконання техніки удару).	10-8	25-20б.	«відмінно»
		7-6	19-13 б.	«добре»
		5-4	12-6 б.	«задовільно»
		3-2	5-1 б.	«незадовільно»

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), пояснення, розповідь, бесіда.

- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом

викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) **Методи стимулювання інтересу до навчання:** навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Спортивні ігри і методика навчання ».

X. ОБ'ЄМНІ ВИМОГИ ДО КУРСУ

1. Етапи розвитку футболу в світі;
2. Історія українського футболу;
3. Характеристика сучасного світового футболу;
4. Досягнення українських футболістів;
5. Характеристика гри;
6. Етапи методики навчання;
7. Характеристика першого етапу методики навчання;
8. Характеристика другого етапу методики навчання;
9. Характеристика третього етапу методики навчання;
10. Підготовчі вправи (характеристика);
11. Підвідні вправи(характеристика);
12. Спеціальні вправи(характеристика);
13. Класифікація техніки гри у футбол;

14. Визначення технічного прийому;
15. Класифікація тактики гри у футбол;
16. Технічні прийоми володіння м'ячем польового гравця;
17. Основні фази рухів при виконанні удару по м'ячу ногою;
18. Техніка виконання удару по м'ячу підйомом;
19. Типові помилки при виконанні удару по м'ячу підйомом;
20. Методика навчання удару по м'ячу підйомом;
21. Техніка виконання удару по м'ячу внутрішньою стороною стопи;
22. Типові помилки при виконанні удару по м'ячу внутрішньою стороною стопи;
23. Методика навчання удару по м'ячу внутрішньою стороною стопи;
24. Техніка виконання удару по м'ячу головою;
25. Типові помилки при виконанні удару по м'ячу головою;
26. Методика навчання удару по м'ячу головою;
27. Техніка виконання зупинки м'яча;
28. Типові помилки при виконанні зупинки м'яча;
29. Методика навчання зупинки м'яча;
30. Техніка виконання ведення м'яча;
31. Типові помилки при виконанні ведення м'яча;
32. Методика навчання ведення м'яча;
33. Техніка відбирання м'яча;
34. Типові помилки при відбиранні м'яча;
35. Методика навчання відбиранню м'яча;
36. Техніка володіння м'яча воротарем;
37. Методика навчання володіння м'яча воротарем;
38. Види переміщень у футболі та міні – футболі;
39. Тактичні дії воротаря;
40. Тактичні дії польового гравця у нападі;
41. Методика навчання тактичним діям польового гравця у нападі;
42. Тактичні дії польових гравців(групові) у нападі;

43. Методика навчання тактичним діям польових гравців(групові) у нападі;
44. Методика навчання тактичним діям воротаря;
45. Правила змагань з футболу;
46. Методика проведення уроку з футболу;
47. Кількість гравців (однієї команди),яка знаходиться на ігровому полі під час гри футбол;
48. Кількість гравців (однієї команди),яка знаходиться на ігровому полі під час гри міні-футбол;
49. Організація змагань по футболу та міні – футболу;
50. Функції воротаря;
51. Функції гравців захисту;
52. Функції гравців середньої лінії;
53. Функції гравців нападу;
54. Різновиди ударів по м'ячу ногою у футболі та міні – футболі;
55. Способи зупинки м'яча у футболі та міні – футболі.

Рекомендована література:

Основна:

1. Вихров К.Л. Футбол в школі. Київ: Радянська школа,1990.-188с.
2. Гриндлер К., Пальке Х., Хеммс Х. Техническая и тактическая подготовка футболистов.-М.: Фізкультура и спорт,1976.-256с.
3. Зонин Г.С. Исследование физической, технической подготовки и их совершенствование у футболистов. Автореф. Дис... канд. пед. наук.- Л., 1975.-21с.
- 4.Келлер В. С., Соломонко В. В. Індивідуальне тренування футболіста.- К.: - .Здоров'я, 1975.-78с.
5. Костюкевич В. М. та інші. Футбол. Методичні рекомендації для студентів факультету фізичної культури.- Вінниця: ВДП, 1992.-30с.
6. Романенко В.С., Джус О.Н., Догадин М.Е. Треніровка футболистов.-К.: Здоров'я, 1987.-261с.
7. Соломонко В.В., Лисенчук Г,А., Соломонко О,В, Футбол. (Підручник для студентів вищих учбових закладів фізичного виховання і спорту).-К.: Олімпійська література,1997.- 288с.
8. Кулаков Ю. Є. Спортивні ігри (організація та методика викладання на факультеті фізичної культури) : Навчальний посібник . – Миколаїв,1997.- 194 с.

9. Арєф'єв В. Г. , Єдинак Г. А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту). Кам'янець-Подільський «РУТА». 2007.
10. Моделирование тренировки в футболе. Зеленцов А.М., Лобановский В.В. – К.: Здоровья, 1985. – 136 с.
11. Тактика и стратегия в футболе. Зеленцов А.М., Лобановский В.В., Ткачук В.Г., Кондратьев А.И. К. : Здоровья, 1989. – 192 с.
12. Андреев С.Н. Футбол в школе. – М., 1986.
13. Варюшин В.В. Тренировка юных футболистов (ФОН). - М., 1997.
14. Боген М.М. Обучение двигательным действиям. – М., 1980.
15. Футбол : Правила соревнований. – М., 1997.
16. Футбол : Учебник для институтов физической культуры. – М., 1999.
17. Юный футболист : Учебное пособие для тренеров. Под общ.ред. А.П. Лаптева и А.А. Сучилина. – М., 1983.

Додаткова:

1. Матвеев Л.П. Основы общей теории спорта и системы подготовки спортсменов. – К.: Олимпийская литература, 1999. – 319 с.
2. Платонов В.Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте: Учебное издание. – К.: Олимпийская литература, 1997. – 584 с.
3. Баландин В. И., Блудов Ю.М., Плахтиенко В.А. Прогнозирование в спорте.- М., 1986.
4. Бернштейн Н.А. О ловкости и ее развитии. - М., 1991.
5. Боген М.М. Обучение двигательным действиям. – М., 1985.
6. Горбунов Г.Д. Психопедагогика спорта. – М., 1986.